

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ НАЦІОНАЛЬНОГО І СВІТОВОГО
ГОСПОДАРСТВА**

**ОБЛІК, АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ В УМОВАХ
МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА**

Колективна монографія

Луцьк – 2019

УДК 657
О 93

Рекомендовано до друку Вченою радою Луцького національного технічного університету, протокол № 5 від 26.12.2019 р.

Рецензенти: *Білокурський Руслан Романович*, доктор економічних наук, доцент, декан економічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Черчик Лариса Миколаївна, доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки

Шубалий Олександр Михайлович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки Луцького національного технічного університету

Облік, аналіз і контроль в умовах міжнародного співробітництва: [колективна монографія] / колектив авторів за ред. В.В. Чудовця. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2019. 204 с.

ISBN 978-617-672-222-9

У колективній монографії представлено наукові дослідження, які відображають теоретичні і практичні аспекти обліку, аналізу і контролю в умовах міжнародного співробітництва. Монографія присвячена вивченню актуальних науково-практичних проблем та шляхів їх вирішення, що дозволить підвищити рівень міжнародного співробітництва.

Видання передбачене для вчених, викладачів, докторантів, аспірантів та представників підприємницьких структур.

© Луцький НТУ, 2019

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ТА МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ В ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОМУ ТА КОНТРОЛЬНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Андрущак І.Є., Чудовець В.В. Застосування хмарних технологій в бухгалтерському обліку...	7
Талах Т.А. Нові підходи до методики аналізу формування фінансових результатів.....	16
Ткачук І.М. Вплив інформаційних технологій на бухгалтерський облік.....	24
Тлущкевич Н.В., Ганаєв М.Ю. Розробка економетричної моделі для прогнозування собівартості сільськогосподарської продукції.....	32

РОЗДІЛ 2. НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ: ГАЛУЗЕВИЙ АСПЕКТ

Бродська І.І. Особливості формування капіталу в кредитних спілках.....	44
Голячук Н.В. Удосконалення обліку капітальних інвестицій для лісгосподарських підприємств України.....	50
Жураковська І.В., Батієвич Д.М. Наукові підходи до оцінки лісу: обліковий аспект.....	59
Зеленко С.В., Гаврилюк В.Ю. Проблеми та напрями розвитку лісової галузі України.....	67
Markova M. Principles for Recognition and Presentation of Accounting Information in Companies from the Extractive Industry in Bulgaria	73
Нужна О.А. Аналітичне дослідження внутрішнього ринкового та експортного потенціалу хімічної промисловості України.....	85
Писаренко Т.М., Сидорчук В.М. Теоретичні аспекти організації обліку доходів і видатків державних навчальних закладів.....	94

Полінкевич О.М.

Аналіз стану некомерційних медичних закладів в умовах міжнародного співробітництва..... 111

Садовська І.Б., Нагірська К.Є.

Імплементація проєктів ПТС в Україні: вимоги до організації обліку та формування звітності..... 119

РОЗДІЛ 3. ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Башева С., Петрова Д., Башев Я.

Съвместен одит и качество на финансовите отчети..... 129

Bacheva S., Pozharevska R.

Leases and Licenses of Assets Within the Context of IFRS/IAS and the National Accounting Standards of the Republic of Bulgaria..... 143

Havryliuk O.O.

Adaptation of Land Accounting to the Requirements of International Law and the Open Agricultural Land Market in Ukraine..... 165

Kamburova L.

A Retrospective Look at Non-Controlling Interest - from the Past to the Present..... 172

Petkova I.

Control Mechanisms Related to International Anti-Corruption Policy - International Conventions and Acts..... 183

Savova K.

Principles of Professional Ethics in Accounting..... 196

**ОБЛІК, АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ
В УМОВАХ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА**

13. План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затверджений наказом МФУ від 31.12.2013 р. № 1203. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14#n14> (дата звернення: 30.11.2019).

14. Порядок застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затверджений наказом МФУ від 29.12.2015 р. № 1219. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-16#n24> (дата звернення: 30.11.2019).

15. Типова кореспонденція субрахунків бухгалтерського обліку для відображення операцій з активами, капіталом та зобов'язаннями розпорядниками бюджетних коштів та державними цільовими фондами, затверджена наказом МФУ від 29.12.2015 р. № 1219. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0086-16/pagan4#n4> (дата звернення: 30.11.2019).

16. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі. URL: <https://buhgalter.com.ua/zakonodavstvo/natsstandarti-buhobliku-v-derzhavnomu-sektori/>(дата звернення: 30.11.2019).

17. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку для державного сектору. URL: <http://195.78.68.18/minfin/control/uk/archive/docview?typeId=81038&sortBy=0> (дата звернення: 30.11.2019).

18. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку для суб'єктів державного сектору. URL: <https://buhgalter.com.ua/zakonodavstvo/metod-recomendacii-buhobliku-subektiv-derjavnogo-sektoru/> (дата звернення: 30.11.2019).

АНАЛІЗ СТАНУ НЕКОМЕРЦІЙНИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ В УМОВАХ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

*Полінкевич О.М., д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки,
безпеки та інноваційної діяльності підприємства
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки*

Із 2011 р. в Україні діє реформа, що зумовила зміни в системі охорони здоров'я. Її основні положення сформовані раніше і передбачають структурну перебудову системи надання медичної допомоги. На вторинному рівні медичної допомоги передбачено формування лікарень нового типу залежно від потреб населення у спеціалістах певного профілю, спеціалізації та інтенсивності медичної допомоги. Держава не в змозі забезпечити фінансування наявної мережі закладів охорони здоров'я (в Україні на 10 тис. населення припадає 87,9 лікарняного ліжка (дані ВООЗ, 2013); у країнах Європейського регіону цей показник становить 56,7 ліжка, у країнах Європейського Союзу - 52,8; найвищі показники в

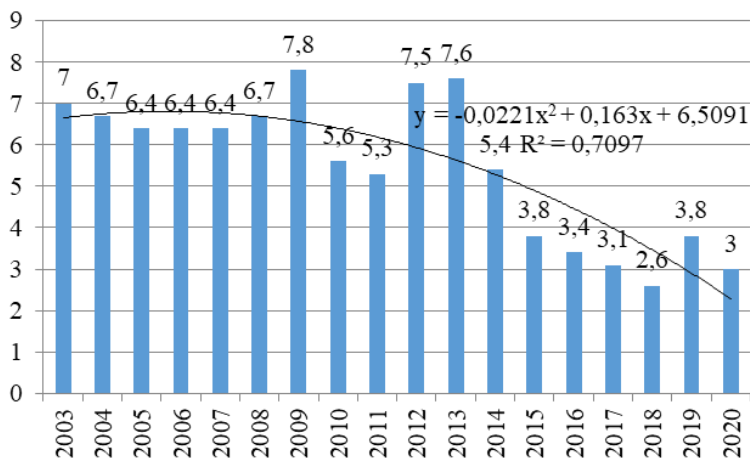
Білорусі та Росії - 110,5 і 81,8 відповідно, найнижчі - у Грузії та Швеції - 25,9), задовольняти її матеріально-технічні, інфраструктурі та транспортні тощо потреби. По-третє, резолюцією 58.33. ВООЗ 2005 року проголошено, що «людина... не повинна відчувати фінансових труднощів у результаті звернення за медичною допомогою» [9].

Однак, за експертними оцінками, тіньове фінансування охорони здоров'я в Україні становить близько 8 млрд дол. (наприклад, тіньовий ринок медичних послуг Львівської області 2015 року оцінюється у 6-8 млрд грн, а м. Києва - у близько 1,5 млрд дол.), що вдвічі перевищує витрати держави на галузь 2014-го. Обсяг ринку приватних медичних послуг України за підсумками 2014 року становив 8,13 млрд грн, з яких на офіційні доходи клінік припадає лише 4,67 млрд грн, ще 2,34 млрд грн - неофіційні доходи учасників ринку, а 1,12 млрд грн - доходи приватно практикуючих лікарів [10]. При цьому 37% українців неофіційно платять лікарям (кожен громадянин у середньому відносить «у конвертах» по 32 євро на рік), а стаціонарне лікування неофіційно оплачують 73% українців, і сума сягає в середньому 81 євро на рік з однієї людини [8].

Фінансове забезпечення системи охорони здоров'я в Україні має висхідний тренд. Зокрема, 2003 року на фінансування охорони здоров'я було витрачено 7,0 % ВВП, 2004 р. – 6,7%, у 2005-2007 рр. цей показник становив 6,4%, 2008 р. – 6,7%, 2009 р. – 7,8%, 2010 р. – 5,6 %, 2011 р. – 5,3 %, 2012 р. – 7,5%, 2013 р. – 7,6, 2014 р. – 5,4 %, 2015 р. – 3,8 %, 2016 р. – 3,4 %, 2017 р. – 3,1 %, 2018 р. – 2,6 %, 2019 р. – 3,8 %, 2020 р. – 3 %. Для порівняння: оптимальний рівень витрат на охорону здоров'я, як показує досвід розвинених країн світу, становить 8–10% ВВП (рис. 1).

За даними рис. 1 можна зробити висновок, що знижується частка фінансування охорони здоров'я у ВВП. З урахуванням нової моделі фінансового забезпечення 2015 року було передбачено видатки на охорону здоров'я у Зведеному бюджеті України на суму 51,2 млрд грн, що на 4,4 млрд грн, або на 8%, менше від планових показників 2014-го; а 2016 року система охорони здоров'я (через механізм медичної субвенції місцевим бюджетам) має бути профінансована на суму 44 316 586,2 тис. грн, що в 1,25 раза менше, ніж 2015-го.

**ОБЛІК, АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ
В УМОВАХ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА**

*Складено автором за даними [1; 3]

Рис. 1 – Частка фінансування охорони здоров'я в Україні у ВВП у 2003–2020 роках, %*

Водночас зростання видатків Зведеного бюджету на галузь на 24,4% у 2015 р. проти 2014 р. є перманентним: із урахуванням інфляції 2015 року (яка, за офіційними даними, сягнула 42%) у доларовому еквіваленті обсяг видатків (у розрахунку за курсом долара, який було закладено при розробленні бюджету на відповідний рік) становив: 5 291,67 млн дол. у 2014 р. і 3 484,3 млн дол. у 2015 р. Іншими словами, фактичний обсяг видатків на охорону здоров'я в Україні значно зменшився (на 1 807,37 млн дол., або на 34,16%) за суттєвого підвищення, наприклад, тарифів на комунальні послуги, зростання рівня заробітної плати, істотного підвищення гуртових роздрібних цін на медичні препарати тощо [7].

Протягом 2012-2017 років загальні видатки на охорону здоров'я в Україні в середньому становили 7,7% ВВП на рік (приблизно 4,1% за рахунок державного бюджету та приблизно 3,6% за рахунок приватного сектору, переважно видатків домогосподарств), що насправді не сильно відрізняється від загальносвітового та європейського тренду. У Європейському регіоні загальні видатки на охорону здоров'я складають 8,9%, а у світі в цілому – 8,6%. Проте через низький рівень ВВП, цей показник у витратах на душу населення складає лише близько

*ACCOUNTING, ANALYSIS AND CONTROL
IN THE INTERNATIONAL COOPERATION*

200 дол., що значно нижче, ніж 3 340 дол. в середньому по ЄС, що також включає в себе Польщу – 809 дол., Болгарію - 612 дол. і Румунію – 476 дол.

Проаналізуємо частку державних та приватних витрат на охорону здоров'я у низці країн Європи (табл. 1). Як свідчить наведена інформація, співвідношення державних витрат і витрат домогосподарств в Україні перебуває приблизно на одному рівні зі співвідношенням витрат у Болгарії та Грузії. У всіх інших державах частка державних витрат на охорону здоров'я значно менша, у зв'язку з дією у низці держав загальнообов'язкового медичного страхування, отримання медичних послуг не потребує значних фінансових видатків із боку населення. Здебільшого обсяги приватних витрат означають користування добровільним медичним страхуванням. Сукупна частка видатків (і державних, і домогосподарств) на охорону здоров'я у перелічених державах перевищує частку видатків України. У середньому в країнах-членах ЄС частка видатків на медичне забезпечення у ВВП становить більше 9%.

Таблиця 1

Витрати на охорону здоров'я у країнах Європи у 2015 році*

Держава	Приватні витрати на охорону здоров'я, % до ВВП	Державні витрати на охорону здоров'я, % до ВВП
Україна	4,0	3,8
Польща	1,9	4,4
Грузія	4,7	3,2
Болгарія	4,0	4,2
Румунія	1,1	3,9
Угорщина	2,4	4,8
Німеччина	1,7	7,5
Іспанія	2,7	6,5
Данія	1,6	8,7
Нідерланди	3,1	9,9
Франція	3	9
Швеція	2,1	7,9
Великобританія	1,8	7,7

*Складено автором на основі [4; 5; 2]

**ОБЛІК, АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ
В УМОВАХ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА**

Також слід зазначити (рис. 2), що найбільші державні видатки на охорону здоров'я є в Нідерландах, Франції, Данії, Швеції, Німеччині, Великобританії, а найменші – у Польщі, Грузії, Болгарії, Румунії, Угорщині, Україні.

Рис. 2 – Витрати на охорону здоров'я у країнах Європи у 2015 році

З табл. 2 видно, що кількість лікарняних закладів у сільській місцевості зменшилася на 94,84 % у 2017 році проти 2000 року, кількість ліжок на 86,52 %, районних лікарень на 48 %, дільничних лікарів на 97,24 %, інших закладів на 25 %, кількість самостійних лікарських амбулаторій та поліклінік на 79,58 %, кількість фельшерсько-акушерських пунктів на 19,29 %.

Таблиця 2

Мережа лікувально-профілактичних закладів, розташованих у сільській місцевості, на кінець року, од.*

Показник	2000	2005	2010	2015	2016	2017	Приріст 2017/2000, %
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
Кількість лікарняних закладів	1007	707	543	74	63	52	-94,84

*ACCOUNTING, ANALYSIS AND CONTROL
IN THE INTERNATIONAL COOPERATION*

Продовження табл. 2

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
з них ліжок	20275	14136	12277	3128	2768	2734	-86,52
Із загальної кількості лікарняних закладів							
центральні районні лікарні	6	6	6	9	9	10	66,67
районні лікарні	25	30	28	14	14	13	-48,00
дільничні лікарі	943	658	497	49	37	26	-97,24
диспансери	12	3	3	1	1
спеціалізовані лікарні	17	9	8
інші заклади	4	1	1	1	2	3	-25,00
Кількість самостійних лікарських амбулаторій та поліклінік	2321	3056	3440	525	468	474	-79,58
Кількість фельшерсько-акушерських пунктів	16113	15459	14934	13205	13133	13005	-19,29

*Складено за [6]

Дослідимо кількість лікарняних закладів за регіонами на кінець року у 1995–2017 роках в Україні (табл. 3).

Таблиця 3

**Кількість лікарняних закладів за регіонами України
у 1995–2017 роках, на кінець року, од.***

Показник	1995	2000	2005	2010	2015	2016	2017	Приріст, 2017/ 1995, %
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>
Україна	3855	3258	2905	2763	1775	1743	1714	-55,54
Автономна Республіка Крим	126	113	94	91
Вінницька	208	135	129	121	64	60	62	-70,19

**ОБЛІК, АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ
В УМОВАХ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА**

Продовження табл. 3

<i>1</i>	2	3	4	5	6	7	8	9
Волинська	63	61	58	59	48	48	46	-26,98
Дніпропет-ровська	232	210	194	195	141	141	142	-38,79
Донецька	302	259	265	225	73	79	76	-74,83
Житомирська	136	86	78	77	53	46	44	-67,65
Закарпатська	88	71	69	70	53	52	47	-46,59
Запорізька	176	142	116	105	81	78	79	-55,11
Івано-Франківська	98	86	82	87	81	81	77	-21,43
Київська	167	153	129	102	74	73	73	-56,29
Кропивницька	111	103	90	83	54	51	51	-54,05
Луганська	199	175	180	168	35	36	36	-81,91
Львівська	160	150	139	132	131	129	124	-22,50
Миколаївська	106	80	80	72	53	47	46	-56,60
Одеська	179	147	140	143	90	94	88	-50,84
Полтавська	200	195	147	118	75	72	69	-65,50
Рівненська	91	81	76	75	52	50	50	-45,05
Сумська	162	120	79	78	59	58	55	-66,05
Тернопільська	89	79	71	67	65	64	63	-29,21
Харківська	213	212	145	146	128	122	123	-42,25
Херсонська	102	80	74	71	43	40	40	-60,78
Хмельницька	138	102	81	89	57	57	57	-58,70
Черкаська	145	119	114	98	55	54	54	-62,76
Чернівецька	78	68	69	67	40	42	41	-47,44
Чернігівська	175	119	96	92	58	54	50	-71,43
м. Київ	98	99	97	114	112	115	121	23,47
м. Севастополь	13	13	13	18

*Складено за [6]

З табл. 3 видно, що кількість лікарняних закладів за регіонами зменшилася на 55,54 % у 2017 році проти 1995 року. Зменшення відбулося по всіх регіонах. Найбільше зменшення по Вінницькій, Донецькій, Луганській, Чернігівській областях. Найменше зменшення по Волинській, Івано-Франківській, Львівській, Тернопільській, м. Києву.

Отже, аналіз даних дав можливість виділити такі проблеми у розвитку закладів охорони здоров'я в Україні:

1) низька частка фінансування у відсотках до ВВП. Причому спостерігається тенденція до зниження цієї частки;

*ACCOUNTING, ANALYSIS AND CONTROL
IN THE INTERNATIONAL COOPERATION*

2) у розвинутих країнах, таких як Нідерланди, Франція, Данія, Швеція, Німеччина, Великобританія частка фінансування у ВВП є значно вищою і задовольняє рекомендоване значення 5–7 %, проте в Україні та Польщі, Грузії, Болгарії, Румунії, Угорщині це значення є значно нижчим;

3) лікувально-профілактичних закладів, розташованих у сільській місцевості стрімко скорочується, що негативно позначається на стані здоров'я населення та не сприяє розвитку територіальних громад;

4) за регіонами України частка лікарняних закладів зменшилася у 2017 році проти 1995 року. Найбільше їх скоротилося у Вінницькій, Донецькій, Луганській та Чернігівській областях.

Література

1. ВВП в Україні. URL: <https://index.minfin.com.ua/economy/gdp/> (дата звернення 1.12.2019).

2. Федорова Н.О. Стан фінансування системи медичного страхування в Україні. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*. 2019. № 1 (65). С. 110–115.

3. МОЗ України: Що було, є і буде. URL: https://moz.gov.ua/uploads/2/13773-transition_book_healthcare.pdf (дата звернення 4.12.2019).

4. Національні рахунки здоров'я (НРОЗ) України за 2016 рік. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publzdorov_u.htm (дата звернення 1.11.2019).

5. Swissre Financial Report 2017. URL: http://reports.swissre.com/2017/servicepages/downloads/files/2017_financial_report_swissre_ar17.pdf. (дата звернення 15.11.2019).

6. Заклади охорони здоров'я та захворюваність населення України у 2017 році: статистичний збірник. К.: ДССУ, 2017. 109 с.

7. Музика І. С., Возняк Г. В. Система охорони здоров'я в умовах інституційних змін в Україні: фінансові аспекти. *Світ фінансів*. 2016. № 1. С. 99–108.

8. Нізалова О. Медичне страхування: Панацея чи евтаназія для української системи охорони здоров'я. URL <http://unitus.mk.ua/files/Monitoring-Network-31-03-2015> (дата звернення 14.06.2019).

9. The world health report: health systems financing: the path to coverage. URL: http://www.who.int/whr/2010/whr10_ru.pdf?ua=1 (дата звернення 1.12.2019).

10. Цінні лікарі: чи є майбутнє у ринку приватної медицини України. URL: <https://cutt.ly/1e5r30i> (дата звернення 10.05.2019).

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**ОБЛІК, АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ В УМОВАХ
МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА**

Колективна монографія

Підписано до друку 26 грудня 2019 р.
Гарнітура «Times New Roman». Друк цифровий.
Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 10,2.
Тираж 50 прим.

ІВВ Луцького НТУ
43018, м. Луцьк, вул. Львівська, 75
Свідоцтво Держкомтелерадіо України ДК № 4123 від 28.07.2011 р.